

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/183/2017
Identifikačné číslo spisu:	5113212311
Dátum vydania rozhodnutia:	13.06.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:5113212311.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne W. T. bývajúcej v M., zastúpenej JUDr. Štefániou Harciníkovou, advokátkou so sídlom v Žiline, Saleziánska č. 4, proti žalovanému L. P., bývajúcemu v Y., zastúpenému advokátskou kanceláriou VARMUS, s.r.o., so sídlom v Čadci, Palárikova č. 83, IČO: 36863203, o vydanie hnutelných vecí, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 27 C 116/2013, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 22. marca 2017 sp. zn. 7 Co 46/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 11. augusta 2016 č.k. 27 C 116/2013-246 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala vydania označených hnutelných vecí a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške. Rozhodol tak po zistení, že žalobkyňa nepreukázala, že veci, vydania ktorých sa domáha, sa nachádzali v spornom byte, že je ich vlastníčkou, a že tieto veci neoprávnene zadržiava žalovaným, čo je predpokladom úspešnosti žaloby podľa § 126 Občianskeho zákonníka. Na základe uvedeného dospel k záveru o nedostatku aktívnej a pasívnej legitímácie strán sporu, z ktorého dôvodu žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 22. marca 2017 sp. zn. 7 Co 46/2017 napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Žalovanému priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, vyhodnotením svedeckých výpovedí a vo svojom rozhodnutí sa obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Rozhodnutie o trovách konania

odôvodnil § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (26. júna 2017) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f/ CSP. Namietala, že súdy oboch inšancií nesprávnym postupom porušujúcim viaceré základné princípy civilného sporového konania a režimu kontradiktórnosti konania znemožnili jej uskutočňovať procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tiež k porušeniu práva na súdnu ochranu. Jej právo na spravodlivý proces bolo porušené aj nevypočutím svedka, ktorého navrhla a tiež nevykonaním výsluchu žalovanej strany, čím došlo k porušeniu zásady kontradiktórnosti konania. Súd prvej inštancie porušil povinnosť ustanovenú Civilným sporovým poriadkom a na prvom pojednávaní neurčil, ktoré skutkové tvrdenia považuje medzi stranami za sporné a ktoré nesporné, neoznámil, ktoré dôkazy vykoná a ktoré nevykoná a neprezentoval stranám sporu svoj predbežný právny názor na posudzovanú vec. V dôsledku opomenutiam tejto povinnosti vyplývajúcej z § 181 ods. 2 CSP na pojednávaní konanom 13. júla 2016 súd prvej inštancie, vydal prekvapivé a nepredvídateľné rozhodnutie. Tento vadný procesný postup nenapravil ani odvolací súd, ktorý vydal formálne arbitrárne a nezrozumiteľné rozhodnutie obmedzené len na konštatovanie správnosti dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie. Dodala, že odvolací súd sa dostatočne nezaoberal všetkými podstatnými argumentmi v odvolaní, nevysporiadal sa s nimi preskúmateľným spôsobom, teda rozhodnutia súdov oboch inšancií nespĺňajú kritériá ústavnej akceptovateľnosti zodpovedajúce § 220 ods. 2 CSP. Z týchto dôvodov žiadala zrušiť rozhodnutia súdov oboch inšancií a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie žalobkyne odmietnuť.

5. Žalobkyňa sa k vyjadreniu žalovaného vyjadrila tak, že trvá na argumentácii v dovolaní, ktorá preukazuje porušenie jej patriacich práv v súdnom konaní.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inšancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 67/2017).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

9. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inšancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho

súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

11. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP.

11.1. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11.2. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolateľkou namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

11.3. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

11.4. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 8 Cdo 56/2017).

11.5. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. K obdobnému právnemu názoru, i keď vo vzťahu k § 237 ods. 1 O.s.p., dospel najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach (viď 1 Cdo 6/2014, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 409/2015, 4 Cdo 143/2015, 5 Cdo 238/2015, 6 Cdo 30/2016, 7 Cdo 371/2015, 8 Cdo 34/2016); výslovne to však uviedol aj v niektorých rozhodnutiach, v ktorých aplikoval už právnu úpravu dovolania obsiahnutú v CSP (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). Treba dodať, že o tom, aký bol v tej - ktorej veci procesný postup súdu a ako prebiehalo konanie, si dovolací súd môže urobiť obraz len zo spisu. To, ako prebiehalo pojednávanie, dovolací súd zisťuje zo zápisnice o pojednávaní.

11.6. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013).

12. V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP a v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým tvorí - ako už bolo spomenuté, jeden celok. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil a že pri rozhodovaní nezohľadnil

odvoláciu argumentáciu žalobkyne. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.

13. Dovolaťka tvrdí, že k procesnej vade uvedenej v § 420 písm. f/ CSP došlo nevykonaním ňou navrhovaných dôkazov (výsluch svedkov R. E. a L. X.) ako aj nevypočutím žalovaného na pojednávaní, čím podľa nej došlo k porušeniu zásady kontradiktórnosti, ktorá je súčasťou práva na spravodlivý proces.

13.1. K dovolacej argumentácii žalobkyne dovolací súd uvádza, že i keď predchádzajúca právna úprava ukladala účastníkom konania povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, súd nebol viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a ani nebol povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie toho, či sa vyhovie návrhu na vykonanie dokazovania a ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, bolo vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Najvyšší súd to vyjadril už v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 37/1993, v ktorom vysvetlil, že prípadné nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania. Aj v ďalšom rozhodnutí R 125/1999 najvyšší súd vysvetlil, že ak súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, nemožno to považovať za odňatie možnosti konať pred súdom. Aj rozhodovacej praxi najvyššieho súdu do 30. júna 2016 sa vyskytovali námietky dovolateľov vyššie uvedených skutočností. Najvyšší súd vo vzťahu k takýmto námietkam dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nie je nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Nová právna úprava na samej podstate týchto skorších právnych záverov najvyššieho súdu nič nezmenila

13.2. Dovolaťka tvrdila, že nevypočutím žalovaného na pojednávaní v jej prítomnosti došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ CSP a k porušeniu zásady kontradiktórnosti tým, že nemala možnosť klásť mu otázky, vyjadrovať sa k jeho tvrdeniam a bezprostredne ho konfrontovať s jeho vyjadreniami. Uvedená námietka nie je opodstatnená. Podstatou tohto princípu kontradiktórnosti je právo účastníkov konania reagovať na argumenty a námietky protistrany. K naplneniu princípu kontradiktórnosti je potrebné, aby účastník mal k dispozícii stanovisko protistrany a zároveň, aby mal možnosť a priestor podať k takémuto stanovisku svoje vyjadrenie, ktoré zas dostane k dispozícii protistrana, teda obom stranám konania musí byť daná možnosť zoznámiť sa so stanoviskami a dôkazmi predloženými súdu s cieľom ovplyvniť jeho rozhodnutie - či už protistranou alebo na konaní nezúčastneným subjektom, od ktorého si prípadne súd takéto vyjadrenie alebo dôkaz mohol vyžiadať - a vyjadriť sa k nim (porovnaj Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 740).

13.3. Pokiaľ žalobkyňa tvrdila, že jej bolo v konaní pred súdom prvej inštancie znemožnené vykonávať procesné práva (pozn. dovolacieho súdu - odvolacie konanie sa uskutočnilo bez nariadenia pojednávania), mala možnosť uplatniť svoj vplyv na výsledok konania, napr. podaním odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie, čo aj urobila, v ktorom tieto okolnosti aj namietla a odvolací súd sa s týmito odvolacími námietkami v odôvodnení svojho rozhodnutia vypořiadal. Poukázal pritom na pojednávanie, na ktorých osobne žalovaný bol prítomný a žalobkyňa jeho výsluch nežiadala a nekonfrontovala ho s jeho vyjadreniami. Dovolaťka v tejto súvislosti poukazuje na to, že žalobkyňa mala možnosť zaujať stanovisko k vyjadreniu žalovaného k žalobe, ktoré jej bolo súdom doručené na pojednávaní 16. augusta 2013 ako vyplýva zo zápisnice z pojednávania. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný sa v priebehu konania vyjadril k veci prostredníctvom písomného vyjadrenia, ako aj na pojednávaní, kde zotrval na svojich dôvodoch na zamietnutie žaloby. Dovolaťka na jeho argumenty mohla reagovať a aj reagovala, mala možnosť klásť mu otázky na pojednávaniach, na ktorých bol prítomný. Navyše treba poukázať aj na prednes právnej zástupkyne žalobkyne na pojednávaní 13. júla 2016, ktorá uviedla, že „žalobkyňa ďalšie návrhy na doplnenie dokazovanie nenavrhuje“. So zreteľom na uvedené dovolací súd po posúdení priebehu konania dospel k záveru, že princíp kontradiktórnosti porušený nebol. Nevypočutím žalovaného ako strany sporu pojednávania nedošlo k porušeniu práva

žalobkyne na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f/ CSP. Prípustnosť jej dovolania preto z § 420 písm. f/ CSP nevyplyva.

14. Nedôvodná je aj námietka dovolateľky pokiaľ namietala porušenie práva na spravodlivý proces tým, že súd prvej inštancie na prvom pojednávaní po účinnosti CSP konanom 13. júla 2016 nepostupoval v súlade s § 181 ods. 2 CSP, pretože prvé pojednávanie na súde prvej inštancie vo veci samej sa uskutočnilo 16. augusta 2013, kedy súd postupoval v súlade s ustanovením § 118 O.s.p. v platnom znení.

15. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že v konaní nedošlo k procesnej vade zmätočnosti namietanej žalobkyňou; prípustnosť jej dovolania preto z § 420 písm. f/ CSP nevyplyva.

16. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné. Najvyšší súd preto jej dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

17. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.